

**UCHWAŁA NR XXVIII/215/2016
RADY MIEJSKIEJ W ŻYWCU**

z dnia 24 listopada 2016 r.

w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Żywiec na lata 2017 - 2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.), w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015 r. poz.1390)

**Rada Miejska w Żywcu
uchwała co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Żywiec na lata 2017 - 2021 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Żywca.

§ 3. Traci moc uchwała Nr XVIII/129/2011 Rady Miejskiej w Żywcu z dnia 24 listopada 2011 r. w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2017 roku.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Krzysztof Greń

Załącznik do Uchwały Nr XXVIII/215/2016
Rady Miejskiej w Żywcu
z dnia 24 listopada 2016 r.

**Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Żywiec
na lata 2017-2021**

ŻYWIEC 2016

Spis treści

I. Podstawa prawna Programu	1
II. Zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy.....	1
III. Wprowadzenie.....	2
IV. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie - podstawy teoretyczne.....	2
V. Cel główny i cele szczegółowe Programu.....	5
VI. Działania Programu.....	5

VII. Założenia Programu.....	5
VIII. Realizatorzy Programu.....	6
IX. Dostępne dane liczbowe na temat zjawiska przemocy w rodzinie.....	6
X. Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.....	12
XI. Harmonogram działania Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych.....	15
XII. Dane ilościowe dotyczące realizowanych zadań z obszaru szeroko rozumianej profilaktyki..	15
XIII. Finansowanie Programu.....	17
XIV. Harmonogram działań Programu – główne zadania.....	17
XV. Przewidywane efekty Programu.....	20
XVI. Bibliografia.....	20

I. Podstawa prawna Programu

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 12.03.2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U z 2016 r. poz.930 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1390).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.).
5. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (MP z 2014 r. poz. 445).
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz.224 z późn. zm).

II. Zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy

W oparciu o ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

*„Nie zawsze będziemy mogli pomóc
ale starajmy się o jedno
nie pozostawiać ludzi w samotności
w ich nieszczęściu”*

Józef Tischner

III. Wprowadzenie

Rodzina to osoby, które się kocha, w rodzinie jest się u siebie, ona pomaga stawiać czoło przeciwnością w życiu, wspiera uczuciowo, psychicznie i materialnie (Francoise Cote – Jallade,1995). Struktura rodziny powinna zabezpieczać ich członkom potrzeby niezbędne do prawidłowego rozwoju: fizyczne, psychiczne, emocjonalne i duchowe. Za dysfunkcjonalność rodziny w głównej mierze odpowiadają rodzice, gdyż to oni budują jej strukturę i od nich zależy jak będzie wyglądało życie i wychowanie w rodzinie. Funkcjonowanie rodziny jest związane z systemem wzajemnych relacji w których istotną rolę odgrywa to, w jaki sposób członkowie rodziny traktują się wzajemnie. Rozwój i funkcjonowanie każdej rodziny od początku istnienia jest związana z pojawiającymi się w niej trudnościami czy kryzysami. Bywa tak, iż pomagają one w

dojrzwaniu i umacnianiu więzi rodzinnych. Jednak zdarza się, że trudności te eskalują i dochodzi do przewagi sił jednego z członków rodziny wówczas rodzina wchodzi na drogę dysfunkcjonalności. Pojawia się przemoc, która w rodzinie zaburza funkcjonowanie systemu rodzinnego, narusza relacje rodzinne, podstawowe prawa ich członków, jak również niszczy poczucie godności i szacunku do drugiego człowieka. W obecnym czasie znaczna ilość trudności i kryzysów przybrała formę bardzo niebezpieczną prowadząc do dysfunkcjonalności systemu rodzinnego, jedną z przyczyn tej dysfunkcjonalności mogą stanowić różne formy przemocy.

IV. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie - podstawy teoretyczne

Zjawisko przemocy domowej jest obecne we wszystkich społeczeństwach, bez względu na stopień ich rozwoju gospodarczego czy kulturalnego. Jest to problem społeczny, który dotyczyć może ludzi bez względu na ich wiek, status społeczny i materialny, poziom wykształcenia, wykonywany zawód itp. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym i wieloczynnikowym, jednym z elementów charakterystycznych jest to, iż często, bywa ona ukrywana w czterech ścianach domu. Zdarza się, iż ludzie problem ten postrzegają jako wstydlivy i całkowicie prywatny. Osoby doświadczające przemocy ukrywają to, co dzieje się w ich domu, w myśl reguł dysfunkcjonalnego systemu rodzinnego: nie mów, nie czuj, nie ufaj, nie zmieniaj.

W przeciągu ostatnich trzydziestu lat znacznie wzrosła społeczna świadomość związana z występowaniem zjawiska przemocy. Trudno jest jednak ustalić dokładne rozmiary tego zjawiska, gdyż w dużej mierze ma ono charakter ukryty. Trudności związane z odpowiednim definiowaniem zjawiska przemocy rozwiązane zostały poprzez przyjętą przez Radę Europy w 1986 roku definicję określającą termin przemoc domowa. Oznacza on: (...) każde działanie jednego z członków rodziny lub zaniechanie, które zagrażają życiu, cielesnej i psychicznej integralności lub wolności innego członka rodziny bądź poważnie szkodzą rozwojowi jego (jej) osobowości (Browne, Herbert, 1999). Przemoc jest definiowana także, jako wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność osoby lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej krzywdy osoby, wykraczające poza społeczne prawidła wzajemnej relacji (Pospiszyl, 1999). Stratton proponuje następujące określenie przemocy: przemoc zachodzi wówczas, gdy jakaś osoba odnosi się do drugiej w sposób niezgodny z wymaganiami relacji, która je łączy (Kubacka-Jasiecka, 1997). To określenie przemocy, jako "niewłaściwego traktowania", gdyż termin "abuse" został pierwotnie użyty przez Strattona ukazuje w jak wielu relacjach rodzinnych i poza rodzinnych istnieje problem przemocy. Definicja zawarta w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, że przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt.1 ustawy, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalsność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (Dz. U. z 2010 r. Nr 125 poz. 842). Według definicji zaproponowanej przez polskich specjalistów (Mellibruda, 2009), przemoc domowa to: działanie lub zaniechanie w ramach rodziny, dokonywane przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym, z wykorzystaniem istniejącej lub stworzonej przez uwarunkowania przewagi sił lub władzy, godzące w ich prawa albo dobra osobiste, a szczególnie w ich życie lub zdrowie (fizyczne czy psychiczne) oraz powodujące u nich szkody lub cierpienie. W przemocy domowej najbardziej znacząca jest demonstracja i wykorzystywanie siły lub władzy w sposób krzywdzący innych członków rodziny.

Przytoczone powyżej definicje dają obraz zjawiska przemocy w szerszej perspektywie, w literaturze psychologicznej i socjologicznej najczęściej używa się terminu przemoc w rodzinie, jest to termin na tyle ogólny, że do szczegółowych działań pomocowych przydatne jest uwzględnienie wzajemnych relacji, stąd wyróżnić możemy przemoc rodzica wobec dziecka, wobec partnera, małżonka w związku, przemoc wobec osób starszych w rodzinie. Na określenie przemocy w związku partnerskim używa się terminu wzajemna przemoc w parze, lub przemoc małżeńska (Badura-Madej, 2000). Analizując zjawisko przemocy domowej należy zwrócić uwagę na cztery charakterystyczne jej kryteria, którymi są:

- **intencjonalność** – osoby stosujące przemoc zwykle zachowują się wobec własnych ofiar w sposób nieprzypadkowy i zamierzony, ich zamiarem jest sprawowanie pełnej kontroli nad osobami w tym, nad tym co robią bliscy i wyznaczenie im granic, w jakich mogą oni funkcjonować w rodzinie i na zewnątrz poprzez określenie, co mogą robić, a czego im nie wolno.
- **asymetria sił** - oznacza sytuację, w której jedna z osób jest silniejsza, a druga słabsza. Dysproporcja sił wiąże się z przewagą jednej ze stron, może ona dotyczyć sfery emocjonalnej, intelektualnej, ekonomicznej lub społecznej, które nie mają bezpośredniego związku z płcią. Im dłużej trwa przemoc w danej rodzinie, tym bardziej powiększa się nierównowaga pomiędzy osobą sprawującą przemoc, a doświadczającą przemocy.

- **naruszenie praw i dóbr osobistych** – osoba stosująca przemoc odbiera lub ogranicza osobom doświadczającym przemocy przysługujące im prawa i dobra. Zabrania kontaktów z rodziną i przyjaciółmi lub je ogranicza, wpływa na podejmowanie lub wykonywanie pracy zawodowej, narusza tajemnicę korespondencji, zabrania posiadania pamiątek rodzinnych, utrudnia życie codzienne.
- **szkody i cierpienie ofiar** – zachowanie osoby stosującej przemoc wywołuje u osób jej doświadczających szkody fizyczne (w wyniku napaści fizycznej, pobicia) i psychiczne, które mogą być konsekwencją przemocy emocjonalnej, w formie deprecjonowania, poniżania, załamania wiary w sens życia. Szkody mogą mieć również wymiar materialny i wiązać się np. z niszczeniem ważnych dla tych osób rzeczy: dokumentów, listów, przedmiotów i pamiątek.

Dla lepszego zrozumienia zjawiska przemocy domowej oraz trudności wynikających z podjęciem decyzji przez osoby doświadczające przemocy działań mających zatrzymać przemoc w ich rodzinie, jest poznanie cyklu przemocy. Proces w którym występują trzy niezależne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania oraz repertuaru zachowań tworzą cykl przemocy.

I - Faza tworzenia i budowania napięcia, pojawiają się w tym czasie doraźne i mało dotkliwe zdarzenia mające tło zachowań przemocowych. Osoby doświadczające takich sytuacji radzą sobie z nimi, np. poprzez troszczenie się o przyjemności partnera a także usprawiedliwianie i minimalizowanie zachowania drugiej osoby, stosującej zachowania przemocowe. Akty przemocy narastają, osoby doświadczające jej są coraz bardziej utrudzone. Ta faza może trwać od kilku tygodni do kilku lat.

II - Faza eksplozji i ostrych incydentów bicia i przemocy. W tej fazie dochodzi do coraz częstszych i "mocniejszych" zachowań przemocowych, napastliwość wymyka się spod kontroli obu stron. Zachowania przemocowe w tej fazie mogą być zagrażające dla zdrowia i życia osoby doświadczającej ich. Może dojść u niej do dysocjacji, co ułatwia przetrwanie bólu i grozy. U osoby stosującej zachowania przemocowe może dojść do częściowej niepamięci zdarzeń. Bezpośrednim następstwem zakończenia przemocy jest przeżywanie szoku i niemożność uwierzenia w prawdziwość tego, co się stało.

III - W trzeciej fazie pojawia się wzmożona uprzejmość i skrusza, etap ten nazwany jest „miodowym miesiącem”. Dominuje poczucie winy i żalu. Osoba stosująca przemoc obiecuje "nigdy więcej", następuje u niej zmiana w działaniu, chwilowa poprawa daje nadzieję na możliwość trwałej zmiany. Jednak zazwyczaj jest to złudne i zachowania przemocowe wracają. Po tym okresie następuje najczęściej faza II i cały cykl powtarza się. Znajomość ich przebiegu jest niezwykle ważna dla tych, którzy pomagają osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. Osoby krzywdzone najczęściej poszukują pomocy, kiedy wystąpi ostra przemoc (wtedy najczęściej uciekają, wzywają policję, szukają ratunku) lub tuż po akcie przemocy (zgłaszają się do placówek pomocowych, dzwonią do telefonów zaufania, przychodzą do lekarza, skarżą się sąsiadom itp.). Czasem poszukują pomocy w fazie narastania napięcia, gdy zaczynają się bać i czują, że wydarzy się coś strasznego. Natomiast najczęściej wycofują się z kontaktu z osobami pomagającymi, zmieniają zeznania, bronią i usprawiedliwiają zachowania swoich oprawców w fazie miodowego miesiąca. Ta faza, to także czas pozornego odzyskiwania przez osoby doświadczające przemocy kontroli i mocy. Nie trwa to jednak zbyt długo i cykl się powtarza. Osoby doświadczające przemocy w wyniku wieloletniego doświadczenia zwykle wyczuwają zbliżające się zagrożenie, zdarza się, że w końcu wywołują awanturę, żeby „mieć to już za sobą”. To bardzo mylące zjawisko dla osób pomagających, bo łatwo wtedy powiedzieć, że sama osoba prowokuje zachowania przemocowe. Przemoc wraz z upływem czasu zmienia swoją siłę, za każdym razem jest coraz mocniejsza. Fazy narastania napięcia są coraz częstsze, fazy ostrej przemocy coraz groźniejsze i dłuższe, a fazy „miodowego miesiąca” coraz krótsze i mniej intensywne. Osoba stosująca zachowania przemocowe zwykle zaczyna od uszczypliwej uwagi, lekkiego popchnięcia, przekleństwa, aby po pewnym czasie doprowadzić do ciężkiego uszkodzenia ciała, wymyślnych psychicznych torturach, trwałym okaleczeniu czy zabójstwie. Bardzo ważnym zjawiskiem jest to, że przemoc w rodzinie rozgrywa się w mieszkaniu, często nie ma świadków. Osoba stosująca zachowania przemocowe skutecznie potrafi odizolować osobę doświadczającą przemocy od źródeł pomocy, nakłonić ją do milczenia, a jeśli ktoś się dowie lub też domyśla się czegoś i zechce interweniować, może w takiej sytuacji zostać skutecznie zastraszonej (Mellibruda, 2009).

Wyróżnić możemy następujące formy przemocy:

- **przemoc fizyczna** - może występować w postaci czynnej (np. klapsy, policzkowanie, bicie, kopanie, szarpanie, katowanie z użyciem wymyślnych narzędzi czy sposobów zadawania ran, usiłowanie lub dokonanie zabójstwa) lub w postaci biernej (zakazy np. mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych, areszt domowy i inne),

- **znęcanie psychiczne (emocjonalne)** - prowadzi do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, poprzez np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągłe krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie, zmuszanie do przyglądania się szokującym scenom, brutalne niszczenie elementarnego poczucia bezpieczeństwa,

- **wykorzystywanie seksualne**, w tym:

a) akty pozbawione fizycznego kontaktu (np. ekshibicjonizm, podglądactwo, fetyszyzm, prezentowanie dziecku zdjęć pornograficznych itp.),

b) akty związane z fizycznym kontaktem z dzieckiem,

c) akty fizyczne o znamionach gwałtu (Browne, 1999).

- **przemoc ekonomiczna** - prowadzi do całkowitego uzależnienia finansowego od sprawcy, np. poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka,

- **zaniedbywanie** - nie zapewnienie lub uniemożliwienie zaspokojenia potrzeb osobie zależnej. Może dotyczyć działań nieświadomych, jak i świadomych. Wyróżnia się zaniedbanie fizyczne oraz emocjonalne, a także ze względu na formy aktywności krzywdziciela: zaniedbanie pasywne (zaniechanie działania) i zaniedbanie aktywne (obejmuje szkodliwe formy działania).

Każdy rodzaj przemocy może przybrać formę "aktywną" lub "pasywną". Aktywna przemoc obejmuje akty nadużyć (abuse) fizycznych, psychologicznych lub seksualnych, w których złość jest bezpośrednio kierowana na ofiarę. Pasywna przemoc wyraża się zaniedbaniem. W tym przypadku złość okazywana jest poprzez brak zainteresowania osobą doświadczającą przemocy i unikanie wszelkich interakcji, które mogłyby doprowadzić do ujawnienia negatywnych uczuć. Pasywną przemoc także można rozpatrywać w aspekcie fizycznym, psychologicznym lub seksualnym. Zaniedbanie jest przemocą wyłącznie w sensie metaforycznym, nie angażuje siły fizycznej - mimo to może powodować obrażenia fizyczne i psychiczne (Herman, 2000).

Profesjonaliści zajmujący się pomaganiem osobom doświadczającym przemocy, stosującym przemoc a także świadkom powinni pamiętać, o relacjach w pomaganiu w tym zachowaniu jasnych granic. W kontakcie z osobami doświadczającymi przemocy jedną z cech charakteryzujących te osoby jest ambiwalencja. Działania podejmowane przez te osoby, ich zachowanie jak i sposób funkcjonowania w społeczności bywa często niezrozumiały, irytujący i może powodować zniechęcenie do kontaktu jak i niesienia pomocy. Cierpią one bardzo często na różnego rodzaju zaburzenia emocjonalne. Charakteryzują je częste niezrozumiałe i mocno kontrowersyjne zmiany decyzji, niepewność, nieadekwatne reakcje emocjonalne, ciągłe poczucie zagrożenia. Trudno od nich oczekiwać racjonalnych zachowań i konsekwencji, ponieważ cały czas żyją w strachu. Ambiwalencja towarzyszy im we wszystkich sferach działania, procesach poznawczych, emocjonalnych, a także w zachowaniu. Osoby doświadczające przemocy często wycofują swoje zeznania, nie chcą ukarania sprawcy, sprawiają wrażenie, że same nie wiedzą, na czym im zależy. Zmieniają zeznania, zaczynają ochraniać swego krzywdziciela, a czasem wspólnie z nim oskarżają osoby pomagające o przekroczenie uprawnień (Sasal, 2005).

Do przemocy domowej dojść może w każdej rodzinie, występuje ona we wszystkich grupach społecznych, bardzo rzadko to jednorazowy incydent. Jest często początkiem całego ciągu aktów przemocy. Dodatkowo obowiązujące mity i stereotypy na temat małżeństwa, roli kobiety, żony, dzieci, utrudniają niesienie pomocy tak osobom doświadczającym przemocy jak i stosującym zachowania przemocowe.

V. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Cel główny: Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Miasta Żywiec.

Cele szczegółowe:

Zmniejszenie rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie poprzez:

- podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- promowanie postaw społecznych wolnych od przemocy,
- działania mające na celu pogłębianie wiedzy i umiejętności na temat konstruktywnego radzenia sobie w sytuacjach trudnych oraz zjawiska przemocy domowej wśród mieszkańców miasta,
- zwiększenie skuteczności ochrony osób doświadczających przemocy w rodzinie, oraz dostępności do wybranych form pomocy,
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- podnoszenie kompetencji służb zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie.

VI. Działania Programu

Cele będą realizowane poprzez następujące działania:

- diagnostyczne – diagnoza i monitorowanie zjawiska przemocy,
- informacyjno-edukacyjne - promocja wartości rodziny, metod wychowawczych bez stosowania przemocy, edukacje kierowaną do ogółu mieszkańców gminy, w tym także do osób zajmujących się zawodowo pomaganiem osobom potrzebującym,
- interwencyjne - kierowane do osób doznających przemocy, stosujących przemoc w rodzinie, i otoczenie tych osób,
- wspierające - dla osób uwięzianych w przemoc domową (osoba doświadczająca przemocy, świadek zachowań przemocowych),
- terapeutyczne dla osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc.

VII. Założenia Programu

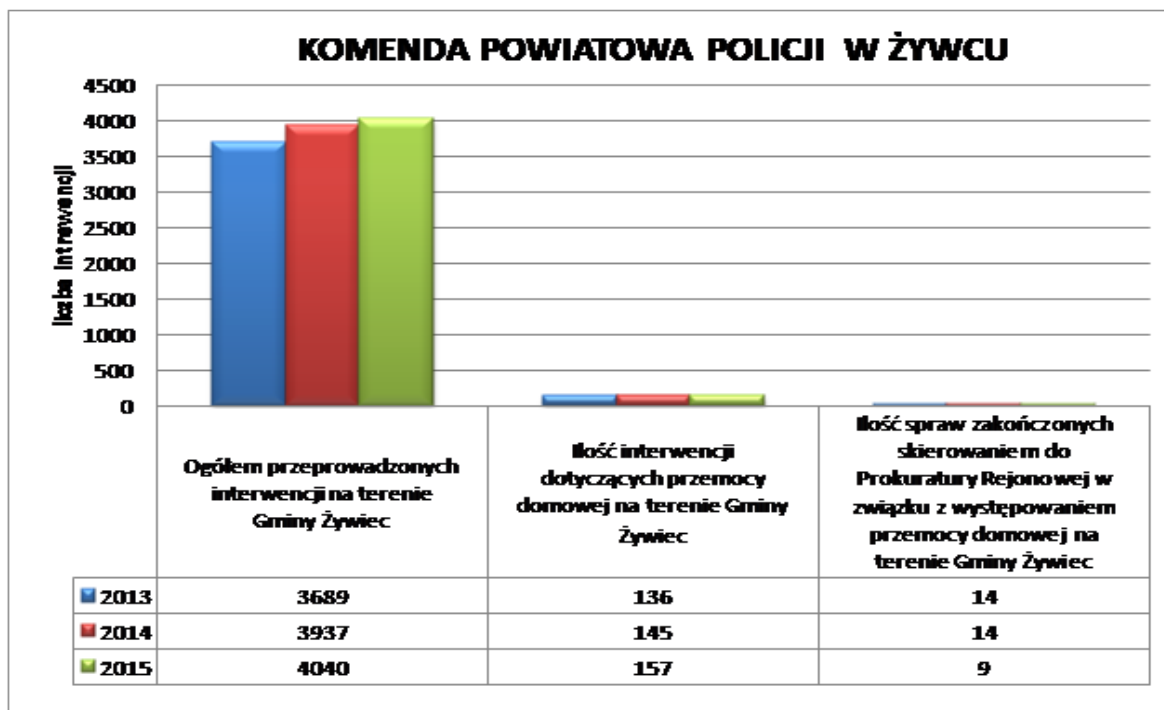
- zmiana postaw, przekonań i zachowań wobec zjawiska przemocy mieszkańców miasta,
- promowanie wartości rodziny i wychowania bez stosowania przemocy,
- edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie profilaktyki radzenia sobie w sytuacjach stresowych, trudnych, kryzysowych, konfliktowych bez użycia przemocy.

VIII. Realizatorzy Programu

Głównymi realizatorami Programu są Urząd Miasta Żywiec, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Sąd, Prokuratura, Policja, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii, Przedszkola, Szkoły Samorządowe i inne placówki samorządowe, ośrodki leczenia odwykowego, placówki poradnictwa specjalistycznego, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, kościół, związki wyznaniowe, media.

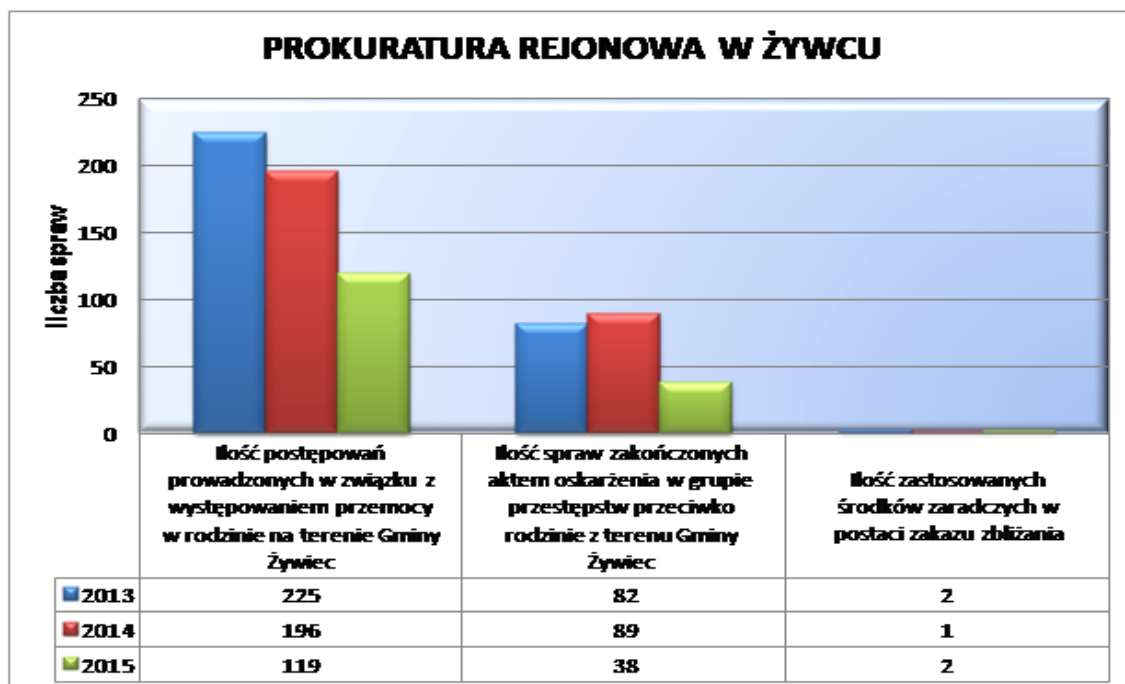
IX. Dostępne dane liczbowe na temat zjawiska przemocy w rodzinie

Badania nad przemocą w rodzinie są właściwie całkiem nowe i podjęto je dopiero około 30 lat temu. Zainicjowano je głównie w Ameryce Północnej, Europie Zachodniej, Australii i Nowej Zelandii. W Polsce problemem przemocy w rodzinie zajęto się w latach 90-tych przy okazji modernizacji systemu leczenia odwykowego. Aktualnie dostępne informacje opierają się głównie na badaniach dotyczących osób korzystających z pomocy instytucjonalnej. Dlatego też trudno dotrzeć do wiarygodnych danych i zobaczyć prawdziwe rozmiary zjawiska przemocy w rodzinie, chociaż jest ono społecznie zauważalnym problemem. Poniższe dane pochodzą z instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Żywiec.

Wykres 1 (Źródło) Dane statystyczne z Komendy Powiatowej Policji w Żywcu.

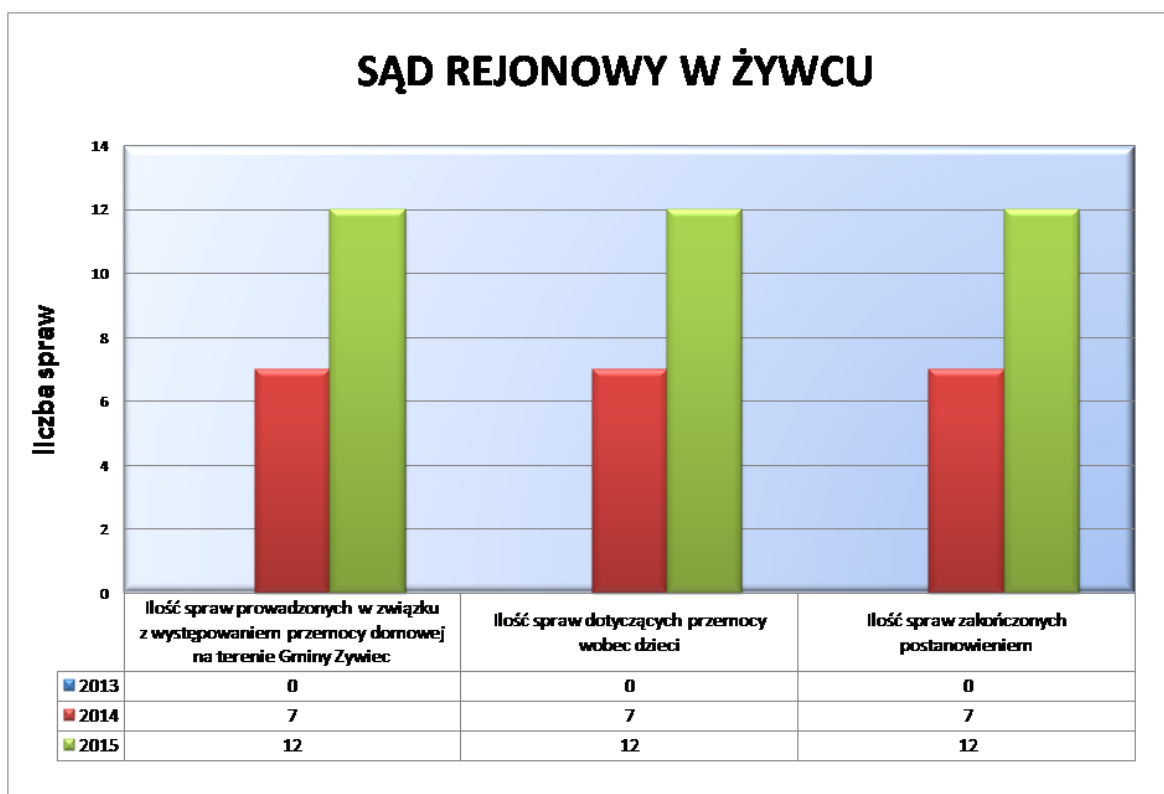
Jak wynika z danych liczbowych Komendy Powiatowej Policji w Żywcu, w 2013 roku na terenie miasta Żywiec przeprowadzono ogółem 3689 interwencji, w tym dotyczących przemocy domowej 136. W 2014 roku ilość interwencji ogółem wzrosła o 248 i wyniosła 3937 w tym 145 interwencji związanych z przemocą domową. W 2015 roku ogółem interwencji było 4040, w tym interwencji dotyczących przemocy 157. Analizując powyższe dane można zauważyć wzrost interwencji ogólnych oraz w obszarze przeciwdziałania przemocy. Badania ilościowe dotyczące ilość spraw zakończonych skierowaniem aktu oskarżenia w związku z występowaniem przemocy domowej to, w 2013 było 14 spraw, w 2014 również 14 spraw, w 2015 ilość spraw wyniosła 9.

Wykres 2 (Źródło) Dane statystyczne z Prokuratury Rejonowej w Żywcu.

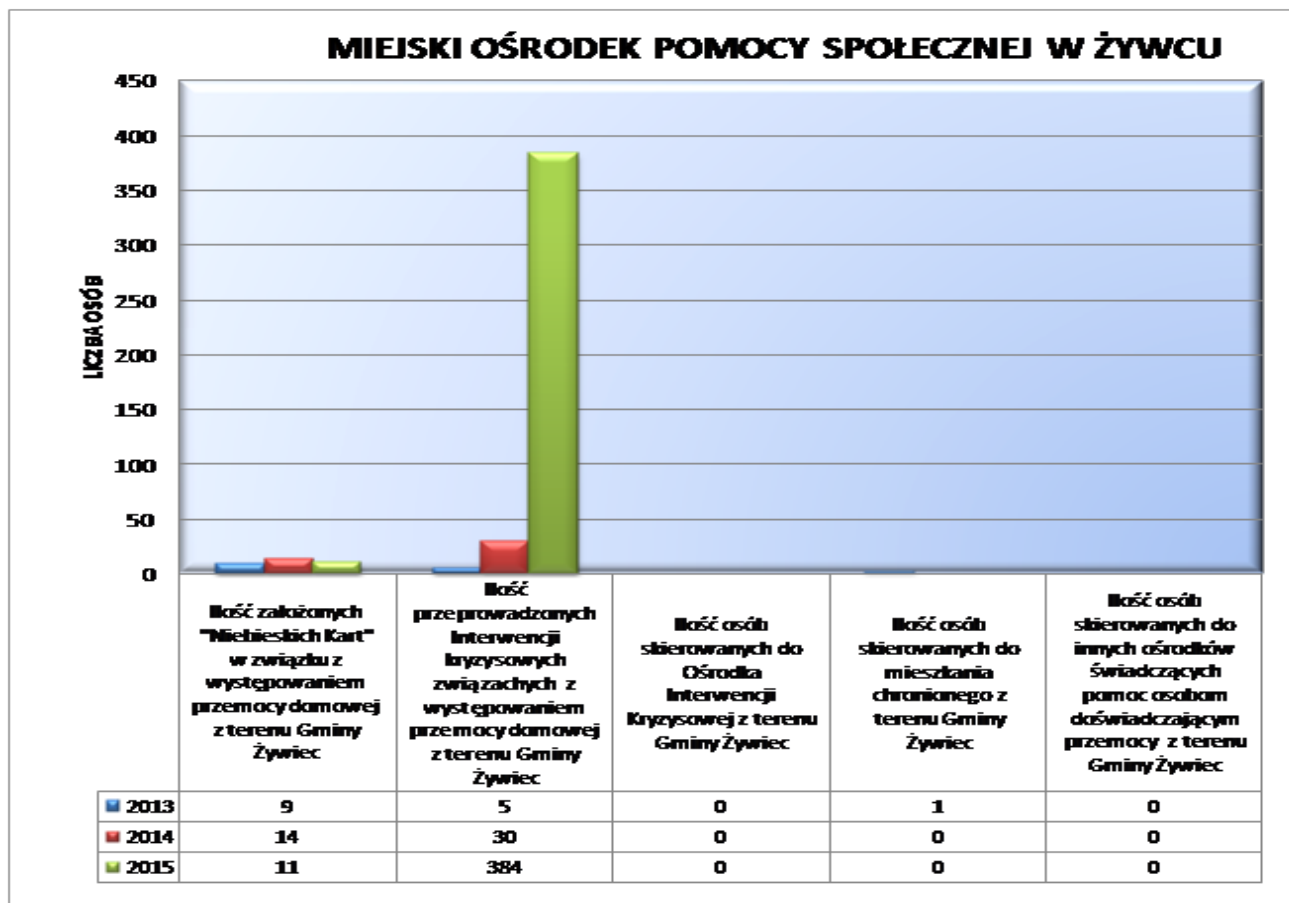

Analizując wyniki danych liczbowych z Prokuratury Rejonowej w Żywcu, w obszarze ilość postępowań prowadzonych w związku z występowaniem przemocy w rodzinie na terenie miasta Żywiec, w 2013 roku było 225 spraw, w tym spraw zakończonych aktem oskarżenia w grupie przestępstw przeciwko rodzinie było 82. Jednocześnie w analizowanym roku dwa razy został zastosowany środek zaradczy w postaci zakazu zbliżania. W 2014 roku było 196 spraw w obszarze postępowań prowadzonych w związku z występowaniem przemocy w rodzinie na terenie miasta Żywiec, w tym spraw zakończonych aktem oskarżenia w grupie przestępstw przeciwko rodzinie było 89, jeden raz został zastosowany środek zaradczy. Poddając analizie 2015 rok ilość postępowań prowadzonych w związku z występowaniem przemocy w rodzinie na terenie miasta Żywiec zmniejszyła się porównując rok 2014 o 77 spraw i wyniosła 119 spraw. W obszarze spraw zakończonych aktem oskarżenia w grupie przestępstw przeciwko rodzinie również można zauważyć zmniejszenie ilości spraw w 2015 roku w porównaniu do 2014 roku o 50 i wyniosło 38 spraw. Dwukrotnie w 2015 roku został zastosowany środek zaradczy w postaci zbliżania do osoby doświadczającej przemocy.

Wykres 3 (Źródło) Dane statystyczne z Sądu Rejonowego w Żywcu.

Poddając analizie dane uzyskane z Sądu Rejonowego w Żywcu w obszarze ilości spraw prowadzonych w związku z występowaniem przemocy domowej na terenie miasta Żywiec, w tym spraw dotyczących przemocy wobec dzieci i zakończonych postanowieniem w 2013 roku, w każdym z tych obszarów istnieje brak danych. W 2014 roku dane liczbowe wynoszą, 7 spraw prowadzonych w związku z występowaniem przemocy domowej na terenie miasta Żywiec, w tym taka sama ilość spraw dotyczących przemocy wobec dzieci i zakończonych postanowieniem sądowym. W 2015 roku ilość spraw w każdym z tych obszarów wzrosła o 5 i wyniosła 12 spraw.

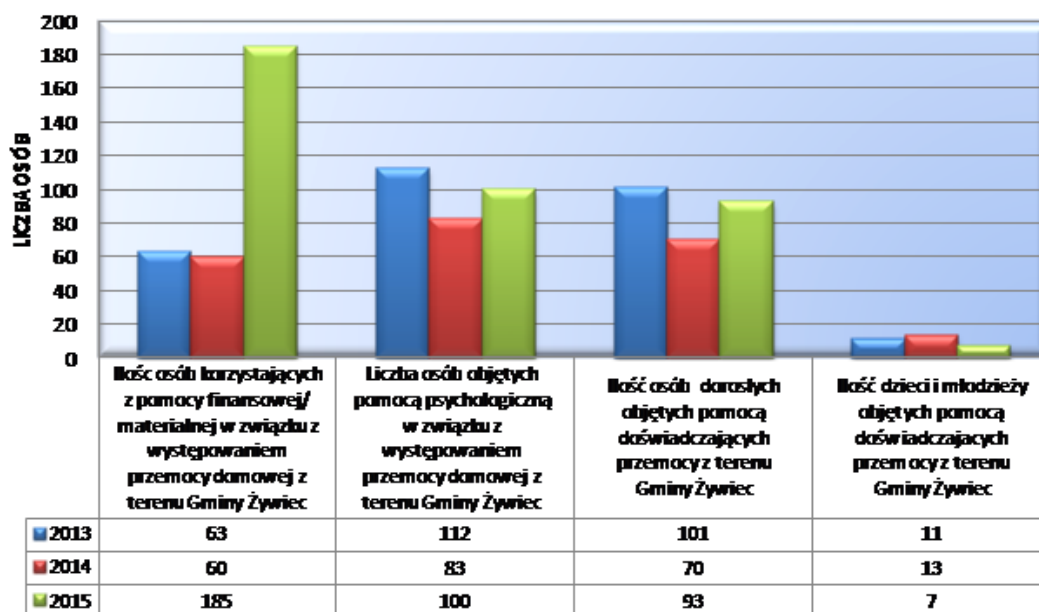
Wykres 4 (Źródło) Dane statystyczne z MOPS w Żywcu.

Analizując dane ilościowe związane z istnieniem podejrzenia występowania przemocy w rodzinie, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu założyli w 2013 roku 9 Niebieskich Kart, w 2014 roku ilość założonych Niebieskich Kart wzrosła do 14, a w 2015 roku było 11 Niebieskich Kart.

Jednym z obszarów udzielanej pomocy dla osób uwięzanych w przemoc domową jest interwencja kryzysowa, rozpatrując ilość przeprowadzonych interwencji kryzysowych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Żywcu w 2013 roku, można zauważyć symboliczną ich ilość 5 interwencji, w 2014 roku było już 30 interwencji, a w 2015 roku 384. Powyższe dane wskazują na znaczący wzrost tego rodzaju pomocy psychologicznej. Zrozumienie ludzi przeżywających kryzys i udzielanie im pomocy należy do działań złożonych i interdyscyplinarnych (Hoff, 1998). Celem interwencji kryzysowej jest dostarczenie wszechstronnego wsparcia i wielostronnej pomocy: materialno-bytowej, prawnej, społecznej, medycznej, informacyjnej i innej, potrzebnej osobie a przede wszystkim psychologicznej, wg ustawy o pomocy społecznej (Dz. U z 2013r. poz.182 z późn.zm.) w ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb - poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych - schronienia do 3 miesięcy.

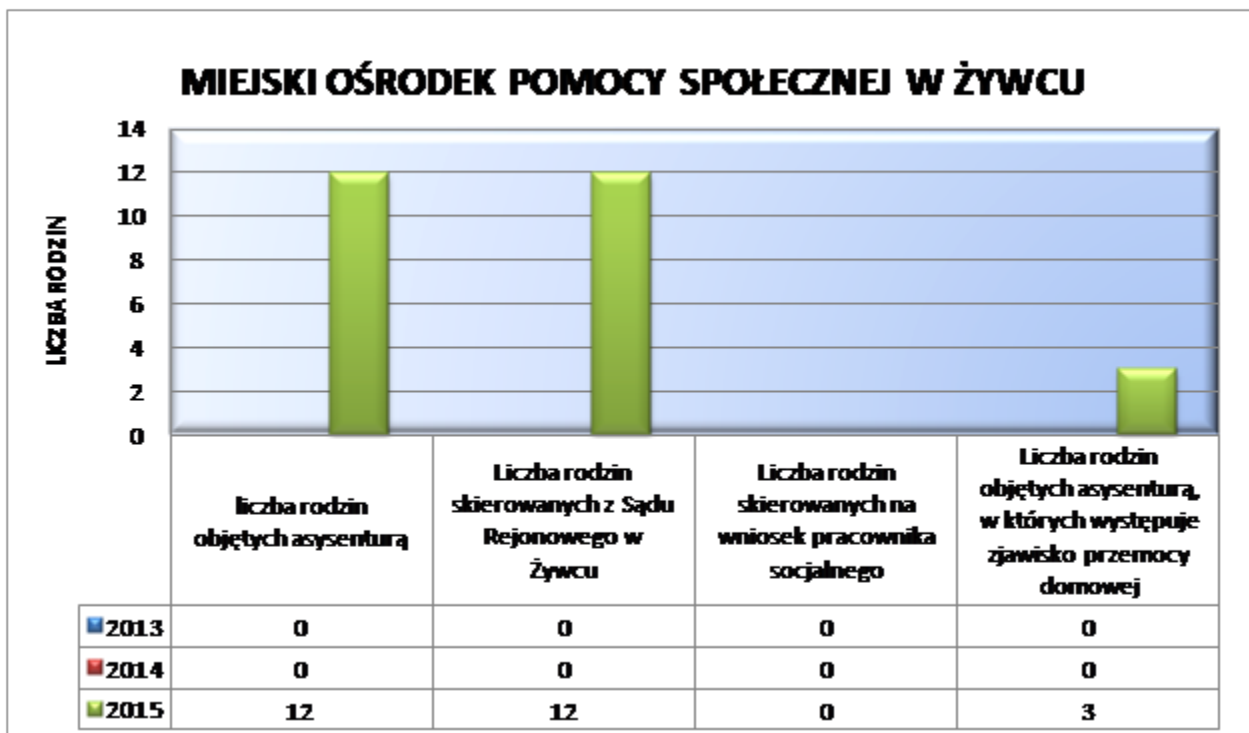
Z powyższych danych wynika, iż w 2013, 2014, i 2015 roku żadna osoba nie została skierowana do Ośrodka Interwencji Kryzysowej, jak i innych ośrodków świadczących specjalistyczną pomoc osobom uwięzanych w przemoc domową. Inną formą pomocy w ochronie osób doświadczających przemocy jest umieszczenie jej w mieszkaniu chronionym z powyższych danych wynika, iż w 2013 roku jedna osoba była umieszczona w mieszkaniu chronionym. Dane z 2014 i 2015 roku ukazują, iż nikt z osób nie został umieszczony w mieszkaniu chronionym.

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W ŻYWCU

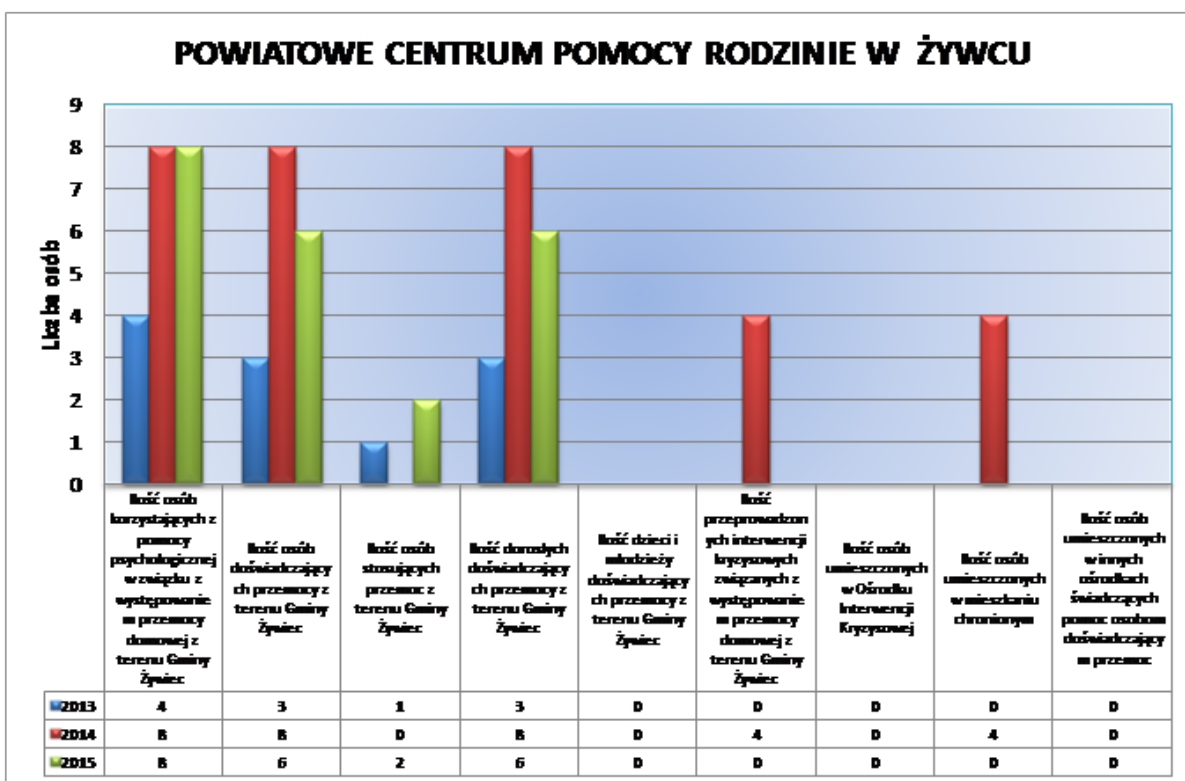
Wykres 5 (Źródło) Dane statystyczne z MOPS w Żywcu.

Dane ilościowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu, obrazują zjawisko przemocy domowej z perspektywy działań pomocowych. Pierwszy obszar dotyczy ilości osób korzystającej z pomocy finansowej / materialnej w związku z występowaniem przemocy domowej, w 2013 roku 63 osoby korzystały w/w pomocy, w 2014 roku 60 osób, a w 2015 roku liczba osób wzrosła trzykrotnie i wyniosła 183 osoby. Dane dotyczące ilość osób korzystających z pomocy psychologicznej świadczonej w Dziale Profilaktyki i Opieki nad Rodziną Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu w związku z występowaniem przemocy domowej wynosiły w 2013 roku 112 osób, w 2014 roku 83 osoby, a w 2015 roku 100 osób. Obszar pomocy psychologicznej został przeanalizowany ze względu na wiek osób korzystających z pomocy, i tak w 2013 roku z 112 osób które korzystały z pomocy psychologicznej, 101 stanowiły osoby dorosłe a 11 osób to dzieci i młodzież. W 2014 roku z ogólnej ilości 83 osób, 70 stanowiły dorośli a 13 osób to dzieci i młodzież. W 2015 roku na 100 osób korzystających z pomocy, 93 to osoby dorosłe a 7 to dzieci i młodzież. Pomoc psychologiczna to ważny element wsparcia osób doświadczających przemoc. Z danych wynika, iż istnieje zapotrzebowanie na taką formę pomocy, gdyż osoby korzystają z pomocy co ukazują powyższe dane.

Wykres 6 (Źródło) Dane statystyczne z MOPS w Żywcu.

Od maja 2015 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Żywcu zostali zatrudnieni Asystenci Rodziny. Objęli oni asystenturą 12 rodzin. Rodziny te zostały skierowane postanowieniami Sądu Rejonowego w Żywcu o wsparciu poprzez opiekę Asystenta, analizując dane możemy zauważyć, iż w 3 rodzinach występuje zjawisko przemocy domowej.

Wykres 7 (Źródło) Dane statystyczne z PCPR w Żywcu.

Dane uzyskane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu wskazują, iż ilość osób korzystających z pomocy psychologicznej w związku z występowaniem przemocy domowej wynosiła w 2013 roku 4 osoby, w tym 3 osoby doświadczające przemocy domowej i jedna osoba stosująca zachowania przemocowe. Analizując dane za 2014 i 2015 rok można dostrzec, iż dwukrotnie zwiększyła się ilość osób korzystających z pomocy psychologicznej do 8 osób. W 2014 roku na 8 osób korzystających z pomocy psychologicznej wszystkie te osoby doświadczyły przemocy. W 2015 roku z 8 osób które otrzymały wsparcie psychologiczne, 6 to osoby doświadczające przemocy, a 2 to osoby stosujące zachowania przemocowe. Ilość interwencji kryzysowych prowadzonych przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie związanych z występowaniem przemocy domowej wynosiła 4 w 2014 roku, w 2013 i 2015 roku nie było żadnej interwencji kryzysowej.

X. Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych

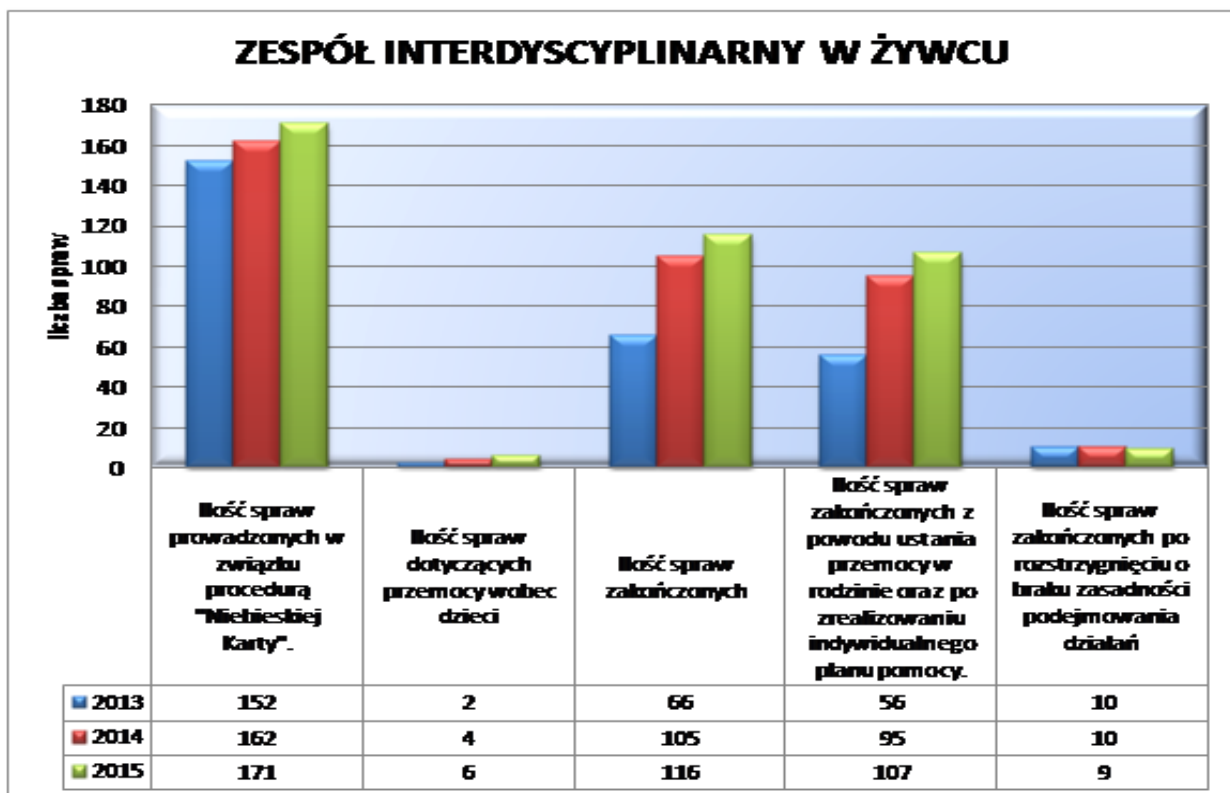
Ustawą z dnia 10 czerwca 2010 (Dz. U. Nr 125 poz. 842) o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wprowadzony został obowiązek tworzenia w każdej gminie Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jest to zadanie własne gminy, stanowiące część systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Tryb powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania określiła Rada Miejska Żywca uchwałą Nr L XIV/572/2010 z dn. 28.10.2010 r. Koniecznym do funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego było zawarcie porozumienia, pomiędzy Burmistrzem Miasta Żywca, a podmiotami wchodzącymi w skład Zespołu. Porozumienie to stanowi formę zapewnienia możliwości udziału w posiedzeniach i pracach Zespołu Interdyscyplinarnego wytypowanym przedstawicielom, w ramach wykonywania swoich obowiązków służbowych.

Obecnie Zespół Interdyscyplinarny w Żywcu składa się z 19 osób reprezentujących takie placówki jak:

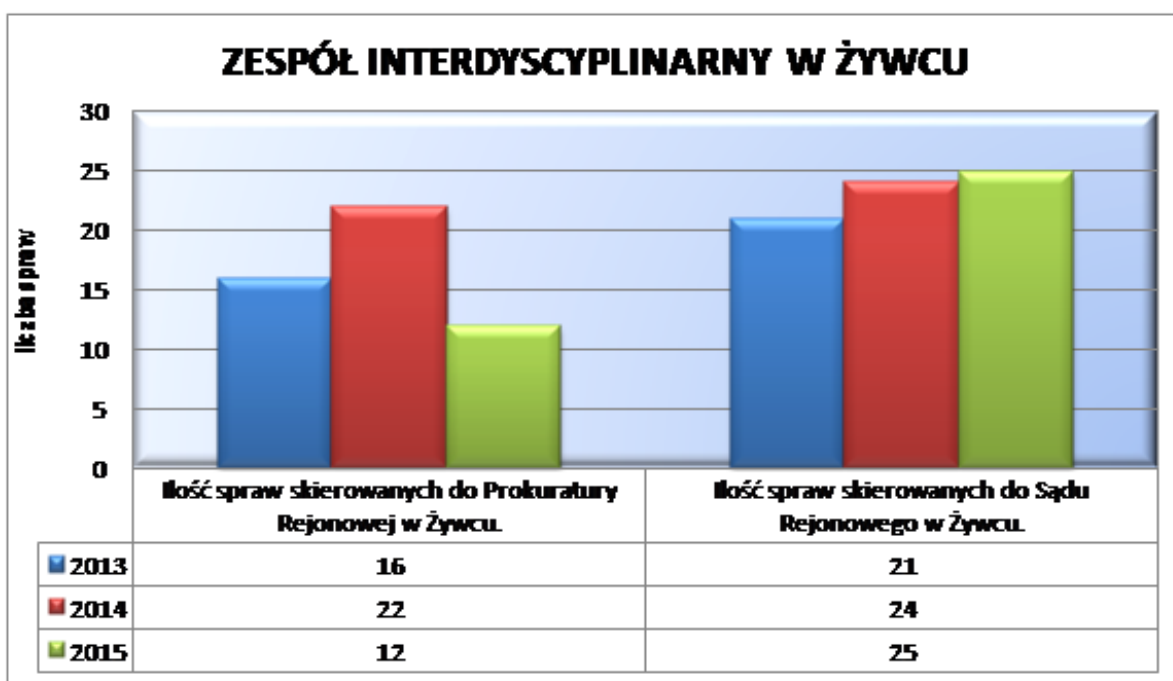
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żywcu,
- Sąd Rejonowy w Żywcu,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Żywcu,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Żywcu,
- Miejski Zarząd Szkół i Przedszkoli w Żywcu,
- Komenda Powiatowej Policji w Żywcu,
- Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Żywcu,
- Żywiecka Fundacja Rozwoju w Żywcu,
- Ośrodek Leczenia Uzależnień w Żywcu.

Na pierwszym posiedzeniu Zespołu Interdyscyplinarnego w dn. 30.05.2011 r., w wyniku głosowania, został wybrany przewodniczący Zespołu. Został stworzony regulamin funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego i ustalono jego lokalizację przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Żywcu, obecnie ul. Zamkowa 10 w Żywcu. Określono szczegółowe cele, zadania i sposób pracy Zespołu oraz Grup Roboczych w oparciu o aktualne przepisy.

Wykres 8 (Źródło) Dane statystyczne z Zespołu Interdyscyplinarnego w Żywcu.

Z danych liczbowych podanych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wynika, że ilość spraw prowadzonych w związku z procedurą „Niebieskiej Karty” wynosi w 2013 roku 152 sprawy, w 2014 roku 162 sprawy, w 2015 roku 171 spraw. Ilość spraw dotyczących przemocy wobec dzieci wynosi w 2013 roku 2 sprawy, 2014 roku 4 sprawy, w 2015 roku 6 spraw.

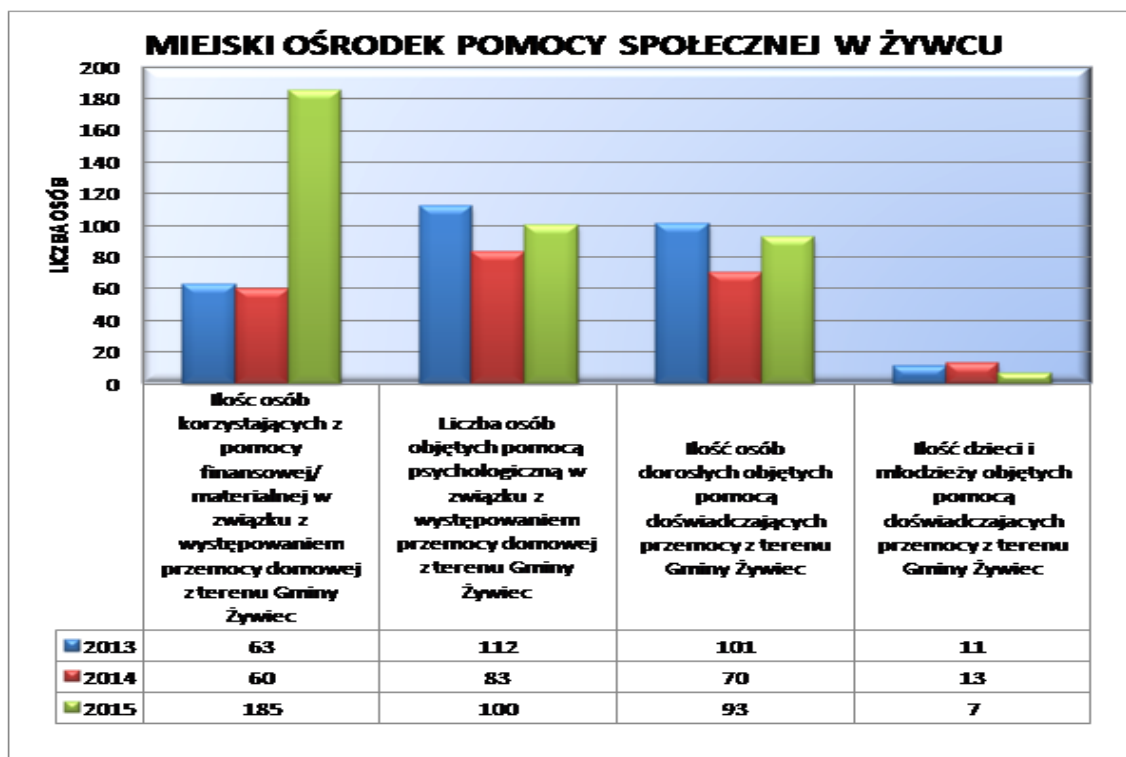

Wykres 9 (Źródło) Dane statystyczne z Zespołu Interdyscyplinarnego w Żywcu.

Ilość spraw zakończonych wynosi w 2013 roku 66 spraw, w 2014 roku 105 spraw, w 2015 roku 116 spraw. W tym spraw zakończonych z powodu ustania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy wynosi w 2013 roku 56 spraw, 2014 roku 95 spraw, 2015 roku 107 spraw. Spraw

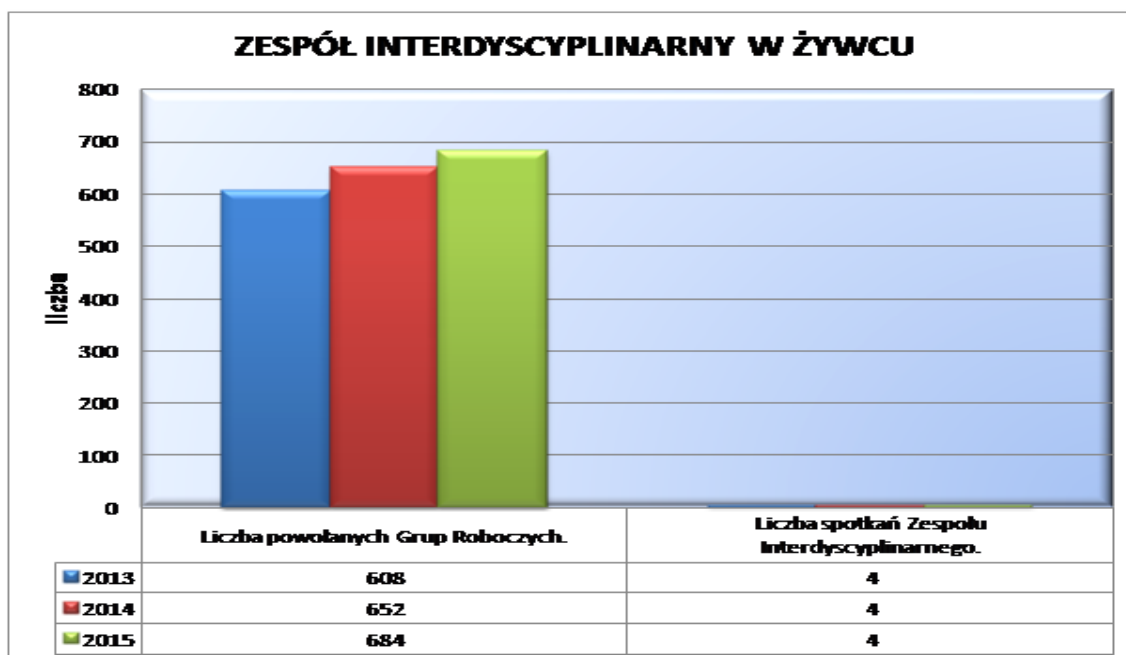
zakończonych po rozstrzygnięciu o braku zasadności podejmowania działań wynosi w 2013 roku 10 spraw, w 2014 roku 10 spraw, w 2015 roku 9 spraw.

Ilość spraw skierowanych przez ZI do Prokuratury Rejonowej w Żywcu w 2013 roku wynosiła 16 spraw, w 2014 roku 22 sprawy, w 2015 roku 12 spraw.

Wykres 10 (Źródło) Dane statystyczne z Zespołu Interdyscyplinarnego w Żywcu.

W badanym okresie nieznacznie, ale stale wzrasta ilość spraw kierowanych przez Zespół Interdyscyplinarny do Sądu Rejonowego w Żywcu Wydział III Rodzinny i Nieletnich, wynosi ona w 2013 roku 21 spraw, w 2014 roku 24 sprawy, w 2015 roku 25 spraw.

Wykres 11 (Źródło) Dane statystyczne z Zespołu Interdyscyplinarnego w Żywcu.

Liczba osób skierowanych przez Grupy Robocze Zespołu Interdyscyplinarnego na program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w 2013 roku wynosiła 29 osób w 2014 roku 14 osób, w 2015 roku 13 osób. Liczba osób skierowanych na Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynosiła w 2013 roku 15 osób, w 2014 roku 30 osób, w 2015 roku 25 osób.

Liczba powoływanych przez Zespół Interdyscyplinarny Grup Roboczych w 2013 roku wynosiła 608 grup, w 2014 roku 652 grupy, w 2015 roku 684 grupy. Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2013, 2014, 2015 jest taka sama – 4 spotkania w roku.

XI. Harmonogram działania Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych

Do zadań zespołu należeć będzie przede wszystkim integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie z terenu miasta Żywiec w szczególności poprzez:

Lp	Zadania	Sposób realizacji	Realizator zadania	Termin realizacji
1.	Systematyczne diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie	qzbieranie danych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie qsporządzanie rocznych raportów na temat zjawiska przemocy	MOPS, Zespół Interdyscyplinarny	2017-2021
2.	Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach uzyskania pomocy	qumieszczanie informacji na stronach internetowych quodostępnianie ulotek informacyjnych	Urząd Miasta, MOPS, Szkoły, Policja, Sąd, Zespół Interdyscyplinarny, MCK	2017-2021
3.	Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie	qprowadzenie pracy socjalnej qwizyty prewencyjne	MOPS, Szkoły, Policja, Sąd, Zespół Interdyscyplinarny	2017-2021
4.	Prowadzenie działań interwencyjnych wobec osób doświadczających przemocy	qwsparcie i motywowanie osób doświadczających przemocy do zmiany swojej sytuacji	Zespół Interdyscyplinarny PCPR, MOPS	2017-2021
5.	Opracowanie i realizacja indywidualnego planu pomocy	qprowadzenie pracy socjalnej qwsparcie i poradnictwo	Zespół Interdyscyplinarny Policja, MOPS	2017-2021
6.	Prowadzenie działań interwencyjnych wobec osób doświadczających przemocy	qskierowanie na program korekcyjno - edukacyjny	PCPR, Zespół Interdyscyplinarny	2017-2021

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ilość spraw prowadzonych w związku z procedurą „Niebieskiej Karty”,
- ilość spraw dotyczących przemocy wobec dzieci,
- ilość spraw zakończonych w tym;
  - ilość spraw zakończonych z powodu ustania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy,
  - ilość spraw zakończonych po rozstrzygnięciu o braku zasadności podejmowania działań.
- ilość spraw skierowanych do Prokuratury Rejonowej,
- ilość spraw kierowanych do Sądu Rejonowego,
- liczba osób skierowanych na program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc,
- liczba osób skierowanych na Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- liczba powoływanych Grup Roboczych,
- liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego.

XII. Dane ilościowe dotyczące realizowanych zadań z obszaru szeroko rozumianej profilaktyki na terenie miasta Żywiec:

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Obszar/ zarządzanie	2013	2014	2015
1. Ilość grup psychoedukacyjnych z elementami socjoterapii na terenie Gminy Żywiec	19	19	20
w tym: ilość dzieci i młodzieży	300	315	400
2. Ilość prowadzonych programów profilaktycznych uczących umiejętności społecznych	Brak danych	Brak danych	Brak danych
W tym: ilość programów dla dorosłych	2	4	4

Z danych statystycznych podanych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że ilość grup psychoedukacyjnych z elementami socjoterapii współfinansowanych ze środków KRPA w latach 2013 i 2014 wynosiła 19 grup. W 2015 roku zwiększyła się do 20 grup. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach psychoedukacyjnych z elementami socjoterapii wynosiła w 2013 roku 300 osób. W 2014 roku zwiększyła się do 315 dzieci. W 2015 roku nastąpił dalszy wzrost liczby dzieci uczestniczących w zajęciach psychoedukacyjnych z elementami socjoterapii do 400 osób.

Ilość programów profilaktycznych uczących dorosłych umiejętności społecznych w 2013 roku wynosiła 2 programy. W 2014 roku ilość ta wzrosła do 4 i na tym samym poziomie utrzymała się w 2015 roku.

Brak danych dotyczących: ilość programów profilaktycznych uczących umiejętności społecznych skierowanych do dzieci, ilości interwencji wobec rodzin w których występuje zjawisko przemocy domowej, ilości spraw skierowanych do Prokuratury Rejonowej w związku z występowaniem przemocy domowej, ilości spraw skierowanych do Sądu w związku z występowaniem przemocy domowej z terenu Gminy Żywiec w latach 2013-2015.

Śląska Fundacja Błękitny Krzyż

Rok / zadanie	2013	2014	2015
Pomoc psychologiczna	75 porad	72 porady	16 porad
Pomoc prawna	47 porad	45 porad	37 porad
Pomoc materialna	52 osoby	71 osób	0
Pomoc mieszkaniowa	0	1 osoba	0

Analizując dane Śląskiej Fundacji Błękitny Krzyż zauważyć można, że ilość porad pomocy psychologicznej udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie z terenu Gminy Żywiec wynosiła w 2013 roku 75 porad. Zmniejszyła się w 2014 roku do 72 porad i do 16 porad w 2015 roku. Pomoc prawna wynosiła w 2013 roku 47 porad. Zmniejszyła się w 2014 roku do 45 porad i do 37 porad w 2015 roku. Pomoc materialna udzielana przez Fundację Błękitny Krzyż skierowana była do 52 osób w 2013 roku. Liczba osób objętych tym rodzajem pomocy wzrosła w 2014 roku do 71 osób. W 2015 roku ilość osób objętych pomocą materialną spadła do 0. Pomocy mieszkaniowej udzielono 1 osobie w 2014 roku. W 2013 roku i 2015 roku nikt z mieszkańców Gminy Żywiec nie był objęty pomocą mieszkaniową Śląskiej Fundacji Błękitny Krzyż.

PLACÓWKI OŚWIATOWE MIASTA ŻYWIEC

Gimnazja

Obszar/ zarządzenie	GIMNAZJUM NR 1			GIMNAZJUM NR 2			GIMNAZJUM NR 3		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
1. Ilość spraw skierowanych do Sądu w związku z występowaniem przemocy domowej z terenu Gminy Żywiec	0	0	0	0	0	2	0	0	0
2. Ilość grup psychoedukacyjnych z elementami socjoterapii	3	3	3	2	2	2	3	3	3
w tym: ilość dzieci i młodzieży	10	10	10	2	2	2	24	24	24
3. Ilość prowadzonych programów profilaktycznych uczących umiejętności społecznych	0	0	0	2	2	2	3	3	3
W tym:	0	0	0	2	2	2	3	3	3
- ilość programów dla dzieci i młodzieży	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- ilość programów dla dorosłych	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Ilość spraw z terenu Gminy Żywiec skierowanych do Sądu przez Gimnazja w związku z występowaniem przemocy domowej wynosiła w 2013 roku i 2014 roku 0. W 2015 roku wynosiła 2 sprawy. Ilość grup

psychoedukacyjnych z elementami socjoterapii prowadzonych przez Gimnazja na terenie Gminy Żywiec wynosiła: w 2013 roku 8 grup. W 2014 roku i 2015 roku utrzymała się na tym samym poziomie 8 grup. W ramach działalności tych grup w latach 2013-2015 ilość dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach utrzymywała się na stałym poziomie i wynosiła 36 dzieci rocznie.

Ilość prowadzonych przez Gimnazja programów profilaktycznych uczących umiejętności społecznych w latach 2013-2015 utrzymywała się na stałym poziomie i wynosiła 5 programów rocznie. Wszystkie te programy skierowane były wyłącznie do dzieci i młodzieży. Gimnazja nie prowadziły w latach 2013-2015 programów profilaktycznych uczących dorosłych umiejętności społecznych.

Szkoły Podstawowe

Obszar/ zarządzenie	SP 1			ZSP 2			SP 3		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
1. Ilość spraw skierowanych do Sądu w związku z występowaniem przemocy domowej z terenu Gminy Żywiec	0	1	2	0	0	0	0	0	0
2. Ilość grup psychoedukacyjnych z elementami socjoterapii	2	2	2	0	0	0	2	2	2
w tym: - ilość dzieci i młodzieży	27	24	22	0	0	0	16	16	16
3. Ilość prowadzonych programów profilaktycznych uczących umiejętności społecznych	2	3	3	0	0	0	4	4	4
W tym: - ilość programów dla dzieci i młodzieży	2	3	3	0	0	0	4	4	4
- ilość programów dla dorosłych	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obszar/ zarządzenie	SP 5			SP 6			SP 9		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
1. Ilość spraw skierowanych do Sądu w związku z występowaniem przemocy domowej z terenu Gminy Żywiec	0	0	0	1	0	0	0	0	0
2. Ilość grup psychoedukacyjnych z elementami socjoterapii	2	2	2	1	2	2	1	1	1
w tym: - ilość dzieci i młodzieży	20	20	20	10	20	8	10	10	10
3. Ilość prowadzonych programów profilaktycznych uczących umiejętności społecznych	4	4	4	3	3	3	0	0	0
W tym: - ilość programów dla dzieci i młodzieży	4	4	4	3	3	3	0	0	0
- ilość programów dla dorosłych	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Ilość spraw z terenu Gminy Żywiec skierowanych do Sądu przez Szkoły Podstawowe w związku z występowaniem przemocy domowej wynosiła w 2013 roku i 2014 roku po 1 sprawie. W 2015 roku wzrosła i wynosiła 2 sprawy. Ilość grup psychoedukacyjnych z elementami socjoterapii prowadzonych przez Szkoły Podstawowe na terenie Gminy Żywiec wynosiła w 2013 roku 8 grup. W 2014 roku wzrosła do 9 grup i utrzymała się na tym samym poziomie w 2015 roku. Ilość dzieci i młodzieży objętych tymi zajęciami wynosiła: w 2013 roku 83 osób. W 2014 roku wzrosła do 90 osób. W 2015 roku zmalała do 76 osób.

Ilość prowadzonych przez Szkoły Podstawowe programów profilaktycznych uczących umiejętności społecznych wynosiła w 2013 roku 13 programów. W 2014 roku wzrosła do 14 programów i utrzymała się na tym samym poziomie w 2015 roku. Wszystkie te programy skierowane były wyłącznie do dzieci i młodzieży. Szkoły Podstawowe nie prowadziły w latach 2013-2015 programów profilaktycznych uczących dorosłych umiejętności społecznych.

XIII. Finansowanie Programu

Źródłem finansowania zadań będą środki finansowe z budżetu Miasta oraz środki pozyskiwane z innych źródeł, jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji zadań programu.

XIV. Harmonogram działań Programu – główne zadania

Profilaktyka pierwszorzędowa w obszarze podnoszenie świadomości społecznej związanej z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

/ są to działania skierowane do wszystkich mieszkańców gminy /

L	Zadania	Sposób realizacji	Realizator zadania	Termin
---	---------	-------------------	--------------------	--------

p				realizacji
1.	Systematyczne diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie	qzbieranie danych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie qsporządzanie rocznych raportów na temat zjawiska przemocy	MOPS, Szkoły, Policja, Zespół Interdyscyplinarny	2017 - 2021
2.	Profilaktyka i edukacja w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowana do mieszkańców miasta Żywiec	qorganizowanie i udział w kampaniach społecznych, konferencjach qudostępnianie materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy i instytucji udzielających pomocy (plakaty, ulotki, broszury) qkoordynowanie i organizowanie szkolenia dla wybranych grup społecznych/ nauczyciele, pracownicy socjalni, rodzice np./ szkoła dla wychowawców/ qpodnoszenie kwalifikacji zawodowych osób pracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy	Urząd Miasta, MOPS, Szkoły, Policja, Sąd, Zespół Interdyscyplinarny	2017 - 2021
3.	Promowanie zachowań pro społecznych wśród dzieci młodzieży	qopracowanie i realizacja zajęć psychoedukacyjnych uczących umiejętności społecznych qopracowanie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy./ np. Spójrz inaczej na agresję, i inne/ qOrganizowanie alternatywnych(aktywnych) form spędzania czasu wolnego (działalność świetlic, klubów itp.	Urząd Miasta, MOPS, Szkoły, Policja, Sąd, Zespół Interdyscyplinarny, MCK	2017 - 2021
4.	Edukacja osób dorosłych (rodziców, opiekunów)	qorganizowanie warsztatów umiejętności rodzicielskich, w tym programu np.„Szkoła dla rodziców” i inne. qpopularyzacja i zwiększenie dostępności do poradnictwa indywidualnego i grupowego qrealizacja programów psychoedukacyjnych na temat przemocy w rodzinie	Urząd Miasta, MOPS, Szkoły, Policja, Sąd, Zespół Interdyscyplinarny, MCK	2017 - 2021

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- dane ze statystyk lub innych badań o charakterze socjologicznym (ilościowym i jakościowym) pozwalających na ocenę występowania zjawiska przemocy
- liczba dzieci i młodzieży objętych edukacją, zajęciami profilaktycznymi i alternatywnymi formami spędzania czasu wolnego
- liczba osób dorosłych objętych działaniami edukacyjnymi, poradnictwem i programami profilaktycznymi, warsztatami szkoleniowymi,
- liczba osób objętych innymi formami z obszaru profilaktyki pierwszorzędowej.

Profilaktyka drugorzędowa - zwiększenie skuteczności ochrony osób zagrożonych występowaniem przemocy, zwiększenie dostępności zróżnicowanych form pomocy.

/działania skierowane do grupy zagrożonej przemocą, zaniedbanie/

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Realizator zadania	Termin realizacji
1.	Organizowanie i prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych, socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży	qzwiększenie dostępności do udziału w zajęciach, szczególnie dzieci ze środowisk zagrożonych przemocą i zaniedbanie	Urząd Miasta, MOPS, Szkoły, Zespół Interdyscyplinarny	2017 - 2021
2.	Prowadzenie poradnictwa indywidualnego i grupowego	qpopularyzacja poradnictwa i wczesnej interwencji wobec osób zagrożonych przemocą lub zaniedbanie	MOPS, Policja, Sąd, Prokuratura, Zespół Interdyscyplinarny	2017 - 2021
3.	Organizowanie grup	qrealizacja programów psychoedukacyjnych	MOPS, Zespół	2017 - 2021

	wsparcia dla osób zagrożonych występowaniem przemocy	skierowane na kształtowanie umiejętności związanych z radzeniem sobie w sytuacjach trudnych bez stosowania przemocy organizowanie warsztatów, treningów uczących zatrzymania zjawiska przemocy lub umożliwienie wycofania się z zachowań przemocowych	Interdyscyplinarny	
4.	Prowadzenie interwencji kryzysowej indywidualnej, grupowej, telefonicznej dla osób doświadczających sytuacji kryzysowych	popularyzacja i zwiększenie dostępności do korzystania z telefonu zaufania, interwencji kryzysowej indywidualnej i grupowej	MOPS, Szkoły, Policja, Sąd, Zespół Interdyscyplinarny	2017 - 2021

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba dzieci i młodzieży objętej działaniami zajęć psychoedukacyjnych, socjoterapeutycznych, i innych form alternatywnych,
- liczba osób dorosłych i dzieci objętych poradnictwem (indywidualnym i grupowym),
- liczba osób objętych wsparciem w związku z zagrożeniem występowania przemocy,
- liczba interwencji kryzysowych telefonicznych, indywidualnych, rodzinnych i grupowych w związku z zagrożeniem występowania przemocy.

Profilaktyka trzeciorzędowa - przeciwdziałanie pogłębianiu się procesu dysfunkcji i degradacji społecznej ukazanie szansy na powrót do normalnego /funkcjonalnego/ życia w rodzinie, ochrona innych (dzieci, młodzieży, rodziny) przed skutkami działań przemocowych.

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Realizator zadania	Termin realizacji
1.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy profesjonalnej pomocy materialno-bytowej, psychologicznej, socjalnej, bezpieczeństwa i wsparcia.	skierowanie i zapewnienie miejsca dla osób doświadczających przemocy domowej w ośrodkach wsparcia skierowanie osób doświadczających przemocy domowej do ośrodka interwencji kryzysowej objęcie działaniami pracy socjalnej osób doświadczających przemocy domowej popularyzacja specjalistycznego poradnictwa i terapii psychologicznej wobec osób doświadczających przemocy lub zaniedbania tworzenie grup terapeutycznych dla młodzieży i osób dorosłych doświadczających przemocy domowej prowadzenie i rozwój specjalistycznego poradnictwa dla osób doświadczających przemocy domowej współpraca z instytucjami celem systemowej pomocy rodzinie	MOPS, Policja, Sąd, Prokuratura, Zespół Interdyscyplinarny, PCPR	2017 - 2021
2.	Prowadzenie działań interwencyjnych, edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc	motywowanie osób stosujących przemoc do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, i innych form pomocy	MOPS, PCPR, PZP, OLU,	2017 - 2021

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba osób doświadczających przemocy domowej skierowanych do ośrodka wsparcia,
- liczba osób doświadczających przemocy domowej skierowanych do ośrodka interwencji kryzysowej,
- liczba rodzin objętych działaniami pracownika socjalnego w związku z występowaniem przemocy domowej,
- liczba osób dorosłych i dzieci objętych specjalistycznym poradnictwem (indywidualnym i grupowym),
- liczba osób objętych pomocą psychologiczną, terapeutyczną w związku z występowaniem przemocy,

- liczba osób stosujących przemoc objętych działaniami motywacyjnymi.

XV. Przewidywane efekty Programu

1. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej.
2. Zmiana świadomości społecznej dotyczącej przemocy przyczyniająca się do zmiany postaw społeczności lokalnej na temat przeciwdziałania przemocy.
3. Zwiększenie dostępności, informacji i wiedzy dla osób dotkniętych przemocą domową.
4. Zwiększenie skuteczności działań pomocowych: pomocy psychologicznej, socjalnej, prawnej, pedagogicznej, terapeutycznych wobec osób uwięzionych w przemoc domową.

XVI. Bibliografia

Pospiszył, I. (1994). Przemoc w rodzinie. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa.

Kubacka – Jasiecka, D. Lipowska- Teutsch, A. (1997). Wobec Przemocy. Wyd. Towarzystwo Interwencji Kryzysowej, Kraków.

Kmiecik-Baran, K. (1998). Przemoc wobec dzieci- diagnoza i interwencja, W: J. Papież, A. Płukis (red.), Przemoc dzieci i młodzieży. W perspektywie polskiej transformacji ustrojowej, Toruń.

Herman, J. (2000). Przemoc uraz psychiczny i powrót do równowagi. GWP, Gdańsk.

Browne K. Herbert, M. (1999). Zapobieganie przemocy w rodzinie. PARPA, W-wa.

Dudek, B. (2003). Zaburzenie po stresie traumatycznym. GWP, Gdańsk,.

Lockley, P. (2003). Praca grup wsparcia z rodziną. Karan. W-wa.

Akerman, R. Pickering, S. (2002). Zanim będzie za późno. GWP, Gdańsk.

Melibruda, J. red. (1998). O przemocy domowej. PARPA, W-wa.

Corey, G. (1995). Zasady i techniki grupowej pomocy psychologicznej.

Instytut Psychologii Zdrowia i Trzeźwości, W-wa.

Zimbardo, P. (1995). Psychologia i życie. PWN, W-wa.

Skrzydło. W. (1999). Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej – komentarz, Zakamycze.

Sztander, W. (1999)– Na czym polega pomaganie ofiarom Przemocy. Niebieska Linia 5/99.

Wójcik, M. (2003). – W kręgu przemocy. Remedium 2/03

Melibruda, J. (1993). Oblicza przemocy. Warszawa.